

ВИНАРСКО-ЗЕМЛЕДЪЛЧЕСКИ ВѢСТНИКЪ

Редактира се отъ редакционно-административния комитетъ, състоящъ отъ: Хр. С. Георгиевъ, Директоръ на Държавното Винарско-Земедѣлческо Училище, В. П. Вълчевъ, Д. Торомановъ, М. Чукчуковъ, А. Гечевъ, К. Илиевъ, учители при същото училище, и К. Малковъ — учителъ при Русенското Държавно Земедѣлческо Училище.

„Винарско-Земедѣлчески Вѣстникъ“ излиза два пъти въ месеца: на 1 и 15 ч.

Годишната му цѣна за България е 4 л., за въ странство — 5.

Вепчко, чо се отнася до вѣстника, се испраща до редакцията въ гр. Плѣвенъ.

Необнародвани ръкописи, по желанието на авторите имъ, се върщатъ съ неплатени писма.

За обявления на 4 стр. се плаща по 20 ст. на редъ.

На учениците въ земедѣлческите, педагогическите и духовните училища се отстѫпя за 3 лева годишно.

СЪДЪРЖАНИЕ: 1) Опитъ съ най-добрите аппарати (машини) за цѣрението на пероноспората; 2) Културата на захарното цвѣтло, (продължение отъ брой 10); 3) Отгледване на детелината (*Trifolium*) (продължение отъ бр. 19, год. I); 4) Колко е похарчила Плѣвенската Окр. Комисия за Плѣвен. Земл. Училище; 5) Повдигане на розовото производство у насъ; 6) Отъ Редакцията; 7) Обявление и 8) Метеорологически бюллетинъ. —

Опитъ съ най-добрите аппарати (машини) за цѣрението на пероноспората.

Онеже пероноспората у насъ тази година ез много голѣми размѣри, а отъ начините за нападанието ѝ се знае, че тя ще напада всѣка година, то не ще бѫде злъ да се има предъ видъ долу изложеното при доставянието на машини (прѣскачки) за цѣрението ѝ. Опита съ прѣскачките, който ще прѣведемъ, е правенъ въ Австраия, поради което ще споменемъ при какви обстоятелства е правенъ.

Минжалата 1896 година въ Австраия валѣхъ прѣзъ Юлий, Августъ и първата половина на Септемврий толкова често дъждове, колкото тази година у насъ — прѣзъ пролѣтъта и началото на лѣтото. Наистина, че дъждоветъ тамъ не бѣхъ толкова проливни, нѣ все пакъ врѣмето бѣше толкова влажно, щото способствуваше за разливането на болестъта пероноспора (милдиу). Тази болестъ напада въ Австро-Унгария всѣка година, поради което лозаритъ прѣдприематъ всѣкога цѣрението тѣй, както и копанието. Прѣзъ годините, когато не е влажно, цѣрътъ само 2 пъти, нѣ минжалата година, макаръ че бѣше малко хладна, влагата толкова усили болестъта, че лозаритъ цѣрихъ повече отъ 3 — 4 пъти.

Прѣсканието се извѣршва съ прѣскачки (машинки), въ Франция извѣстни подъ името *pulverisatori*. По направата и работата си тѣзи прѣскачки сѫ много различни, за това лозаритъ гледатъ да купуватъ тѣзи, които имъ се прѣпоръж-

чатъ отъ специалистите, като по-леки, лесно - употребляеми, по-евтини и т. н.

Между лозарите въ Австраия има распространени различни прѣскачки, по-главни отъ които сѫ: Австрация (*Austria*) Сифония (*Syphonia*), Вайнлаубе (*Babo, Weinlaube*), Верморелъ (*Vermorel*), Помона (*Pomona*).

До 1896 година тѣзи аппарати сѫ служили за цѣрение на лозята въ Франция, Германия, Италия, Австрация и др. У насъ за нѣкои постоянни комисии, за пѫтующите учители, филоксерните чиновници, земедѣл. училища и др. нѣкои частни лозари сѫ исписани почти отъ всѣка система по една-две.

Прѣзъ 1896 година въ Франция е била изнамѣрена и почнѣла да се разпространява една нова прѣскачка, изнамѣрена отъ дружеството: *Industrielle et agricole d' Albert* въ Nerac, подъ название *pulverisator L' Automatik*. Тази прѣскачка е била донесена за распродажаване въ Австрация отъ прочутий лозарь -- французинъ Ф. Рихтеръ.

На всѣкаждѣ изъ Австрация г. Рихтеръ е разнасълъ прѣскачката, ходатайствуваъ е за распространението ѝ, като ѝ хвалилъ за най-упростена и най-добра отъ всички досегашни.

Досегашните машини сѫ работили двояко: или съ помошъта на помпа, която трѣбва постоянно да се докарва въ движение, или на такава, съ която, като се слѣсти на двѣ атмосфери въздуха, може да работи самостоятелно. Послѣдните оставатъ едната ржка на работника свободна.

Ново-откритата машина, която г-нъ Драговъ описа доста добре въ минжало-годишното течението на вѣстника ни, бр. 14, работи на друга основа. За да бѫде ясно и тукъ работата на машината,

ний ще допълнимъ и повторимъ нѣкои нѣща отъ брой 14.

Този апаратъ се състои отъ единъ цилиндъръ, който се носи, както и другитѣ, на гръбъ, нъ се държи, не съ каниши прѣзъ рамънѣ, а съ двѣ издадени напрѣдъ плоски дъскици, ошити съ машинъ и мекъ материалъ, за да не гложда. На цилиндъра има прѣкрайпена една плоска дъскица, тоже покрита съ машинъ и мекъ материалъ, служаща да крѣпи цилиндъра неподвижно.

Цилиндъра е массивенъ мѣденъ съждѣ, който има на долната си основа (за долно се смята това, което стои отдолѣ въ врѣме на работението) доста широчко отверстие, което се отваря и затваря съ набурмена тръба, къмъ която се прикреплява запушалката съ други двѣ каучукови тръби, въ крайтѣ на които се намиратъ распрѣсквачи-
тели на течността съ канелки. При работението не може да се пущатъ и двѣтѣ тръби, защото не може да се слѣди за доброто прѣскание и се губи отъ течността. Отгорѣ цилиндъра е затворенъ, а има приспособление да се държи при слаганието му на земята. За пълнение апаратъ се обрѣща и слага на земята съ долний си край нагорѣ, развинтива се бурмата и съ една фуния се напълнова съ вода.

За да се разбере по-ясно работата и прѣимуществата или недостатъците на този апаратъ, ний ще споменемъ, че той дѣйствува на основание на единъ натискъ отъ газъ, който се произвежда въ херметически затворени съждѣ отъ нарочно за тази цѣлъ прибавени материали. Образувани газъ е вѫглевъдъ окисъ (CO_2 , или тѣй наречена вѫгленна киселина). Материала за цѣренето тукъ се продава на пакети, които съдържатъ (въ смѣсъ), освѣнъ лѣкътъ — синъ камъкъ, още материали, способни да се съединяватъ (подпомогнати отъ водата) и да образуватъ въпросниятъ газъ. Послѣдните материали сѫ натриевъ бикарбонатъ и алуминиевъ сулфатъ *). За по-бързо работение, апаратъ е снабденъ съ двѣ фунии: съ първата се налива водата, а съ втората се оставя праха. Слѣдъ турянието на послѣдния, за-
винтива се отверстието, расклата съ рѣзъ на-
самъ-нататъкъ, и така апаратъ (прѣсквачката) е готова за работа.

Прѣди да бѫде тази прѣсквачка на г-нъ Рихтера прѣпоръжчана на Австрийските лозари, тя биде испитана въ гр. Клостернайбургъ отъ една комиссия, въ която влизахъ най-компетентните по лозарството хора въ Долна Австрия, а именно: главниятъ инспекторъ по лозарството, профессора по лозарството въ Клостернайбургското Винарско Училище, ржководителя на техническия работи по филоксерата и др. болести, ржководителя на практика по винарството и лозарството при горното училище и представителя на фирмата „Weinlaube“.

*.) Въ даденитѣ отъ Г-на Драгова материали стои амониевъ сулфатъ, обаче, споредъ нашите бълѣжки, е алуминиевъ сулфатъ.

При испитванието на тази машина се е случилъ въ Клостернайбургъ и единъ отъ редакторите на вѣстника ни, който е билъ теже поканенъ при опитите.

За да се изведи по-вѣрно заключение за работата на прѣсквачката, при опитванието ѝ се туритъ въ дѣйствие за сравнение и нѣкои отъ съществуващи, по-распространени изъ Австрия, прѣсквачки. Прѣсквачките, които се напълняватъ съвместно опитване, бѣхъ отъ слѣдующите системи: Сифония (Syphonia), Австрия (Austria), Вайнлаубе (Weinlaube) и Верморелъ (Vermorel).

Опитванието стана въ два дни, нъ въ първия денъ не можехъ да се получатъ добри резултати, тѣй като врѣмето бѣше вѣтровито и праха отъ пакета за машината Аутоматикъ се разнасяше отъ вѣтъра.

На 2-ри ден опита се свѣрши. Прѣсканието стана съ двукратно пълнение. При първото прѣскание се забѣлѣзвахъ минутите на исправянето и количеството на лозитѣ, които се напрѣскаха; при 2-то се гледаше съмно траянието на прѣсканието, безъ да се прѣскатъ лози.

На работниците и въ двата сдучая биде-
кано да отварятъ канелите изцѣло и да прѣскатъ лозитѣ добре. Слѣдъ свѣршванието на първия опитъ се провѣри работата на всѣка прѣсквачка и количеството на напрѣсканите лози. Отъ тѣзи опити се добихъ слѣдующите резултати:

№ по редъ	Название на прѣсквачките	Съдържа- ние литри	Траяние на прѣскани- ето		Количество на напрѣска- ни лози	За напъл- нение на шап- ка се упо- требихъ минути
			1 пътъ минути	2 пътъ минути		
1	Сифония . . .	10	13	10	147	4-6
2	Верморелъ . . .	12	15	13	256	1-2
3	Австрия . . .	12	15	13	158	1-2
4	Вайнлаубе (Бабо)	12	20	20	298	2-3
5	Рихтеров. (Аутоматикъ)	12	17	18	187	3-4

Отъ получените резултати би трѣбвало да се заключи, че най-добри прѣсквачки ще останатъ пакъ старите. Прѣсквачката Сифония и Аутоматикъ иматъ това прѣимущество, че работятъ безъ да се вкарва постоянно въздухъ (съ помощта на особенна помпичка); тѣ работятъ самостоятелно, така щото не затрудняватъ работника при самата работа.

Прѣсквачката Сифония би надминала въ това отношение всички други машини за прѣскание, ако можеше да се пълни лесно и да се продава по-евтино. Нейното пълнение съ течность е много по-уморително, отъ колкото при другите прѣсквачки, причинявано отъ движението на едната ржка за докарване лоста при помпата въ движение.

По качество на работата се показвахъ почти всички машини добри. Най-нежно и добре распрѣскваха (пущатъ малко течность, нъ много дребно и широко распрѣснато) Верморелъ и Вайнлаубе.

бе, съ което се обяснява и тѣхното по-добро работение. Сифония пръскаше силно, нъ съ по-малко струи, затова губѣше отъ течността и напрѣкваше по-малко лози. Сѫщото бѣше съ Австрия и Аутоматикъ.

Ако имаше смѣситѣ за пръсканието готови, тогава пълнението върви доста бѣрзо при пръскачките № 2, 3 и 4, по-бавно при № 5, а най-бавно при № 1. Относително скѣпотията на апаратите, исписани отъ самите фабрики, най-евтино се доставятъ, както слѣдва: № № 4, 3, 2, 5 и 1.

По тежестъ - празни, вървѣтъ: № 2 е най-лека; послѣ идатъ: № 4, 5, 1 и 3. Разбира се, че има отъ сѫщите системи нѣкои съ по-тѣнки стѣни, вслѣдствие на което сѫ и по-леки.

Работата на пръскачките № 2, 3 и 4 се извѣршва тогава, когато се движи съ едната рѣка лоста на помпата, съ която тѣ сѫ снабдени; значи, за да работи добрѣ, работникъ е длѣженъ съ едната рѣка да управлява каучуковата трѣба, въ крайтъ на която е распрысквача, а другата да движи машинално — безъ да обрѣща на неї внимание. Обаче, тѣзи движения на рѣката не трѣбва да бѫдатъ Богъ знае колко чести и бѣрзи; при опитваните машини се изисквахѫ не повече отъ 8—10 движения въ минута. Като се вземе подъ внимание лекостъта на движението, то може да се каже, че нѣма никаква работа за рѣката, толко съ повече че, когато свикне, тя почва да се движи (безъ нужда) много по-често — постоянно.

Като се вземе всичко до тукъ казано подъ внимание, то може да се каже, че всички опитвани машини за пръскане сѫ до толкова подобренни и усъвѣршенствувани, щото сѣмѣло може да се прѣпоръжчатъ на лозаритѣ, като най-добрі. Остава само лозаря да се споразумѣе съ фирмите за цѣната и тая да купи, която му по-изнаса.

При опита, комиссията не взема никакъвъ протоколъ, нъ повечето отъ членовете ѝ се произнесохѫ противъ Рихтеровата пръскачка — Аутоматикъ и то главно: защото не пръска до край еднакво, защото е по-скѣпа за въ Австрия и, най-главното, защото материала, който се употребява за цѣренето, е два и повече пѫти по-скѣпъ отъ обикновенниятъ материалъ, употребяванъ за пръскане.

Цѣната на 12 литровия апаратъ Аутоматикъ е 49 зл. лева на мѣстото. Прѣвоза отъ Франция е много голѣмъ, така щото машината ще се качи твѣрдѣ много. Материяла за пръсканието е патентиранъ. Цѣната на смѣситѣ е толкова ниска, щото повече не може да се намали; въпрѣки това той сега растворенъ дава смѣсь, литъра на което струва 33 ст., когато другата е 2 пѫти по-евтина.

Нашето мнѣние по тѣзи пръскачки остава слѣдното: новата машина Аутоматикъ е добра, нъ за сега да се испише само за земедѣл. училища,

за колекция и опити. На лозаритѣ да се прѣпоръжватъ: Верморель, Бабо, Сифония и Австрия. Отъ послѣднитѣ да се прѣпочитатъ по-евтините по транспортъ, тѣй като работата имъ се различава много малко.

Освѣнъ съ горнитѣ 4-ри машини, тази година се правихѫ опити при Дѣржавното Вип.-Земедѣл. Училище въ гр. Плѣвенъ още съ „Помона“, „Маутнеръ“ и „Кандио“, нъ тѣзи 3 се показахѫ съвѣршено по-слабодѣйствуващи и понегодни отъ пomenатите.

Цѣните на тѣзи пръскачки сѫ отъ 18 до 29 фиоринта.

Като взематъ подъ внимание писаното за перноспората въ бр. 7 отъ вѣстника ни, нашите лозари ще трѣбва да се распоредятъ съ врѣме за доставянието на пръскачки, защото, освѣнъ тази година, тѣ и слѣдующите години не ще получаватъ отъ лозята си грозде безъ цѣрене. По доставянието на машините (пръскачки), редакцията на вѣстника ни е готова да усълужва въ всѣко врѣме съ показование фирмѣ, отъ гдѣто могатъ да се исписватъ по-евтините, по-добрите.

Културата на захарното цвѣкло.

(Продължение отъ брой 10)

При избора на сѣмето, всѣкой земедѣлецъ трѣбва да обрѣща внимание, кой видъ захарно цвѣкло ще може да расте на неговите почви, които иматъ известни физически свойства и химическа способность, а главно, на което трѣбва да се обрѣща внимание, е цвѣклото да дава богати жѣзви съ голѣмо съдѣржание захаръ и по вѣзможностъ въ сонѣтъ на цвѣнлото да се съдѣржатъ малко материи, които да не сѫ захарни.

Извѣстенъ видъ цвѣкло може да се счита не-отговаряющъ тогава, когато дава по-малъкъ приходъ отъ 650 или 600 цента на ha; когато съдѣржа по-малко отъ 12 % захаръ и, най-сетиѣ, когато има по-малъкъ „квоциентъ“*) отъ 75. Колкото е по-голѣмъ квоциента на известно захарно цвѣкло, толко то по-леко се прѣработва въ фабrikата и толко е по-доброкачествено. Квоциента се намира, като се раздѣли количеството на захаръта, която съдѣржа известенъ видъ захарно цвѣкло, на сухата му частъ; числото, което се получава, бива обикновено десетична дробъ, на което, като се махне нулата, първите две цифри изразяватъ квоциента на захарното цвѣкло. Напр.: ако нѣкой видъ цвѣкло съдѣржа суха частъ 20 % и захаръ 17 %, квоциента ще се намѣри, като се раздѣли 17 на 20 = 0.85 или квоциента на този видъ цвѣкло е на 85.

Качеството на цвѣклото се познава още и по нѣкои вънешни признания; тѣй напр.: доброто захарно цвѣкло трѣбва да има бѣло мясо и бѣла

*) Квоциентъ е терминъ (употрѣбенъ въ захароварството), който означава дѣйствителното количество на захаръта въ захарното цвѣкло или неговата чистота.

нора или най-многото, което може да се допусне, е щото кората къмто върха на главата, гдѣто се намиратъ листата, да бѫде слабо розово боядисана или да бѫдатъ розово боядисани само главните жили на листата. Месото на захарното цвѣкло трѣбва да бѫде *твѣрдо и набито*. По тежината си най-добри захарни цвѣкла могатъ да се считатъ онѣзи, въ които нѣма глави по-тежки отъ $1 \frac{1}{2}$ kg., а обикновенно $1 - 1 \frac{1}{2}$ kg.

По-леки цвѣкла отъ 1 kg. пакъ не сѫ добри за фабрична цѣль.

Опитите, които сѫ направени у насъ съ захарното цвѣкло, указватъ, че най-подходяще фабрично цвѣкло е онова, което тежи отъ 500—1000 gr. (отъ $\frac{1}{2} - 1$ kgr.).

По формата си доброто захарно цвѣкло се познава по слѣдующитѣ признания: захарното цвѣкло не трѣбва да бѫде тѣнко и дѣлго (съ заострена опашка), защото мѣжно се вади, а освѣнъ това дѣлгата опашка намалява $\%$ на захарта. Още по-лошокачественно ще бѫде цвѣклото, ако опашката му е вилообразна или пѣкъ разцѣпена на три. По цѣлата глава трѣбва да се намиратъ малко и кратки корени. Горната частъ на главата (шията), гдѣто се намиратъ листата, не трѣбва да бѫде много дебела, защото тя е бѣдна на захаръ и се отрѣзва винжги при прибирането на цвѣклото. Листата на доброто цвѣкло не стѣрчѫтъ право на горѣ, а винжги сѫ наклонени къмъ земята; тѣ трѣбва да се съединяватъ съ цвѣклото съ кратки и дебели опашки.

Отъ нѣколко годишни опити г. Меркеръ дава слѣдующата сравнителна таблица, отъ която може да се види нагледно, кое захарно цвѣкло е най-възнаградително въ мѣстността, гдѣто сѫ произведени опитите:

Наименование на цвѣклото	Получено но цвѣкло отъ ha		Квотентъ на захаръ отъ 1 ha
	Цента	% на захарта въ со- кътъ на цвѣклото	
Дипшево подобreno „Елите“.	589·6	18·15	87·7 94·12
Хайнево „ Вилмориново	629·6	17·81	87·7 98·84
Шрайберово прѣбогато на за- харъ оригиналъ	608·00	17·87	87·10 95·20
Кнохево подобр. Вилмориново	662	17·9	88·23 102·48
Веттево „ „	619	17·67	87·8 95·20
Страндесево прѣбог. на захаръ	574·4	17·37	87·3 87·40
Шлитево подобр. Вилмориново	619	17·20	87·40 93·20
Гросхофово благор. „импер.“	612·8	17·05	88·4 94·40
Браунево прѣдуктъ отъ скрѣ- тосваніе на Вилмориново съ клайнъ Ванцелебенското .	756·0	16·9	88·04 111·20
Дипшево кл. Ванцелебенско подобreno „Елите“	720·4	17·89	88·75 112·00
Кнохево подобрено кл. Ван- целебенско „Елите“	706·0	17·48	87·3 102·60
Кортумово „Елите“	651·6	17·61	88·20 100·56
Кл. Ванцелебенско оригиналъ	749·2	17·44	88·73 115·24
Хайнево подобрено клайнъ			
Ванцелебенско	729·6	17·56	88·70 112·12

Ново Кверфуртско цвѣкло 722·0 17·24 88·8 109·80
Бестхорново Дивиденденъ 651·6 17·38 87·7 98·72
Гроѣховово прѣдуктъ отъ скрѣ-
тосваніе съ Кл. Ванцелеб. 667·6 16·71 88·30 99·52

Браченово подобрено Клейнъ
Ванцелебенско 747·6 17·01 88·1 111·00
Метотово специалитетъ 747·2 16·60 87·7 110·44
Шрайберово подобр. Кл. Ванц. 765·6 16·62 87·8 112·64
Римпачово 768·8 16·75 87·6 113·36
Циеманново 775·2 16·44 87·8 111·88
Страндево 768·4 16·64 87·4 110·72
Шлиекманново специалитетъ. 758·0 16·35 87·8 109·00

Видове цвѣкла

Отгледани въ Садовското Земедѣлъческо Училище:

Дипшево	393·33	12·62	75·75
Вилмориново подобрено	600·65	14·08	81·44
Кл. Ванцелебенско бѣло	560·06	13·63	80·17
Небещанско „Империятъ“	285·71	11·08	74·86
опло- дотворено съ Кл. Ванцелебен.	292·93	14·54	78·59
Запотилово Вилмориново бѣло	475·77	14·36	83·20
„ Кл. Ванцелебенско	579·63	14·02	80·34
„ Кралевско	552·42	11·17	73·24
Воханково захарно	368·66	15·16	81·06
„ износно	276·60	12·72	75·03
Бѣло подобрено	376·34	15·54	82·22
Фуше д'ервуель	601·51	16·06	84·97
Брабантово	554	9·29	72·01
Небещанско империятъ опло- дотворено съ „износно“	328·28	10·71	73·86

Както се вижда отъ опитите, направени отъ Меркера, количеството на захарното цвѣкло, получено отъ 1 ha място, се е движило между 600—750 цента, съ 16-17 $\%$ захаръ, а квоциента се е движилъ между 87—88·8

Отъ опитите, направени въ земедѣлъческото училище въ Садово, се вижда, че прихода отъ захарното цвѣкло се е движилъ между цифритѣ: 276·6—601·5 цента отъ ha, а количеството на захарността се е движила между 9·29—16·6 $\%$, при много различенъ квоциентъ.

Споредъ профессоръ Д-р Кюнъ, захарното цвѣкло съдѣржа въ 100 части:

	Въ главитъ			Въ листата		
	Най-малко	най-много	срѣдно.	Най-мал.	най-мн.	срѣд.
Суха частъ	10·2	23·7	18·5	8·	13·2	10·7
Протеинъ	0·6	2·8	1·0	1·4	3·2	2·2
Мастнота	0·07	0·3	0·1	0·1	1·0	0·4
Безазотни вещества	10·1	17·9	15·4	2·1	5·9	4·8
Дѣрвесина *)	0·9	3·4	1·3	0·9	2·4	1·5
Пепель	—	—	0·7	—	—	1·8

Въ пепельта, споредъ Волфъ, се съдѣржатъ въ 1000 части.

	Въ главитъ			Въ листата		
	Калий	Натрий	Варь	Магнезий	Желзо	Фосфорна киселина
	53·1	8·9	6·1	7·8	1·1	12·2
						3·2
						0·4
						4·8
						1·5
						1·8

Условия за културата на захарното цвѣкло.

Главните условия, на които трѣбва да се о-

*) Дѣрвесни влакна.

бърща внимание при културата на захарното цвѣкло, сж: *климатъ и почвата*.

1. Климатъ

Захарното цвѣкло се отглежда съ най-голѣма сигурност въ винения климатъ и въ всички онѣзи мѣста, гдѣто може да узрѣва зимната пшеница.

Въ студений климатъ захарното цвѣкло не може да расте. Въ Германия цвѣклото се отглежда чакъ до 53 и 54 градусъ съверна широчина съ добъръ успѣхъ само на мѣста ниски. Въ срѣдна Германия цвѣклото неможе да расте на ниви, които стоятъ по-високо отъ 350 м. надъ морското равнище.

Топлия южно-европейски климатъ тоже не помага за отглеждането на захарното цвѣкло.

Отговоряцъ климатъ за растението на захарното цвѣкло иматъ онѣзи мѣстности, гдѣто не владѣйтъ пролѣтни мразове, гдѣто прѣзъ лѣтото падатъ по-чести дъждове, а есенъта е топла и бездъждовна. Въ мѣстности съ такъвъ климатъ захарното цвѣкло успѣва много добре, защото отъ началото изисква за правилното си развитие влага, а сенъ за образуванието на много захаръ е нужна силна слънчева топлина. Такъвъ климатъ е континенталниятъ въ мѣстностите, гдѣто не духватъ съверни вѣтрове. Захарното цвѣкло расте много добре въ мѣстности съ морски климатъ, но то бива винажи по-бѣдно на захаръ, отъ колкото онова, отглеждано въ континенталенъ климатъ.

2. Почва.

Както климатътъ, така и почвата има голѣмо значение при образуванието на захарътъ въ захарното цвѣкло, а още повече — върху образуванието на „незахаритъ“. Всичкитъ кисели, желѣзести, неразработени, сурави, тежки глиnestи и иловести почви се считатъ неотговоряющи за културата на захарното цвѣкло. Разработенитъ глиnestо-пѣсъкливи, пѣсъкливо-глиnestи, хумознитъ, мергелнитъ и слабоваровититъ почви съ дѣлбока торена орница и пропускаема подорница — прѣставляватъ най-доброто становище за захарното цвѣкло.

Пѣсъкливитъ почви, поради своите лоши физически свойства, не сж сгодни за отглеждане на тѣхъ захарно цвѣкло или, ако има такива на нѣкое ниско влажно мѣсто, тѣ трѣба да се торѫтъ извѣнредно много.

(Слѣдва).

Отглеждане на детелината (*Trifolium*)

(Продължение отъ брой 19, год. I.)

2. Инкарнатска детелина. (*Trifolium incarnatum*).

Инкарнатската детелина расте навсѣкдѣ изъ България въ диво състояние. Като културно растение, обаче, до днес не е отглеждана още никждѣ.

Отечество на инкарнатската детелина е Южна Европа; тя покрива голѣми пространства по брѣговете на Средиземното Море.

Инкарнатката има сиво-зелени и продълговати листа, а цветовете ѝ биватъ червени и образуватъ продълговати главички. Срѣща се вариететъ отъ този видъ детелина съ бѣли цветове.

Инкарнатката израства на височина до 60 — 70 см. Стеблото, сравнително съ това на червената детелина, е по-

грубо и не е тѣй обраствато съ листа. Домашнитѣ животни не обичатъ толкози инкарнатката, както червената детелина, защото е обрасната съ остри космици и, освѣнъ това, тя не е толкози и хранителна. Тѣй напр. 86·1 gr. суха частъ съдѣржа 10·7 gr. бѣлъчни вещества, 1·9 мастиота и 37·6 gr. безазотни хранителни матери.

Относително избора на почвата инкарнатката не е много възискателна; най-подходяща почва, обаче, е сухата глиnestо-пѣсъклива и пѣсъкливо-глиnestа съ пропускаема подорница, а климатъ да е топълъ. Особено врѣдъжъ на инкарнатската детелина пролѣтните студове. Врѣмето, прѣзъ което трѣба да се сѣе тази детелина, е жично да се опрѣдѣли, тѣй като у насъ не сж правени никакви опити. Въ Германия се сѣе най-често прѣзъ мѣсецъ Августъ.

Почвата за засѣването на инкарнатката трѣба да биде чиста и добре приготвена. 1 ha нива се засѣва съ 28 — 30 kg. съме, ако културата е чиста. Обикновено инкарнатската детелина се сѣе съ алпийски райграшъ или съ тимотейка. Въ последния случай (когато инкарнатката се сѣе въ смѣсь) отъ смѣската, било съ алпийски райграшъ или тимотейка, се прибавя още 3·5 kg.

При добри почвени и климатически условия инкарнатската детелина дава отъ 8,000 до 10,000 kg. съно.

Косидбата трѣба да започне въ началото на цвѣтенето.

(Слѣдва).

Колко е похарчила Плѣвенската Окрѣжна Постоянна Комисия за Плѣвенското Земедѣлческо Училище.

Отъ всичкитѣ окрѣжни съвѣти въ насъ, Плѣвенскиятъ най-напрѣдъ се е погрижалъ да подобри стопанскитѣ отрасли въ окрѣга си. По негово рѣшене, Окр. Постоянна Комисия уловила още въ есента на 1889 год. пѫтующъ учителъ по лозарството и винарството, а сенъ, по указанието на този учителъ, открила (прѣзъ 1890 год.) винарско-земедѣлческо училище, почнала съграждането на образцова винарска изба съ лозовъ разсадникъ и основала образцовъ чифликъ — които да служатъ като пособие на училището. Тѣзи три завѣдения, тя е поддържала до крайъ на 1894 година, когато ги е прѣдала на дѣржавата, която е оставила училището съ винарската изба да съществува като такива и до днесъ, а въ образцовия чифликъ основала складъ за жрѣбци съ военно ремонтно депо. Прѣзъ врѣме на дѣржанието имъ окр. съвѣти и постоянната комисия не сж жалили трудъ и срѣдства, за да ги поставятъ на подобающата висота. За най-голѣмо доказателство на това може да послужи слѣдующата таблица, която съдѣржа израсходванитѣ суми по уредбата и различнитѣ нужди на тѣзи завѣдения.

Суммитѣ въ таблицата сж извлечени отъ кошанитѣ на платежнитѣ заповѣди на постоянната комисия, като сж сравнени и съ книжата на Плѣвен. Дѣржав. Ковчежничество, чрѣзъ което сж исплащани; така щото тѣ сж вѣрни и точни. За всички Томисти ний дѣржимъ на расположението имъ нумерата и датитѣ на платежнитѣ заповѣди, съ които сж исплащани расходитѣ.

Расходитѣ сж дадени за учебни години -- отъ 1-й Септември до 31-й Августъ включително -- исклучая ония за 1894/95 год., които сж за отъ 1-й Септемвр. до 31-й Декември 1894 г., когато и тритѣ завѣдения сж станали дѣржавни.

Всичкитѣ расходи сж отъ собственингъ срѣдства на окрѣга, само отъ израсходванитѣ за постройка на училищно здание прѣзъ 1890/91 год. -- 77986·39 лева, комиссията е получила помощъ отъ Плѣвенската Градска Община 20000 лева, и отъ дѣржавата 20000 лева; също и отъ израсходванитѣ за сѫщата цѣлъ прѣзъ 1891/92 учеб. год. 81474·98 лева е получила помощъ теже отъ Плѣв. Град. Община 25000 лева; но въ замѣна тѣкъ на тѣхъ, тя е останала длѣжна (и ще заплати) на прѣдприемача по постройката на училищното здание 1894/95 лева, и на оня по постройката на винарската изба -- 18318·57 л.**

Ето и самата таблица:

**) Споредъ окончателнитѣ ситуации.

Наименование на расхода.	Израсходвана сума прѣзъ учебнитѣ години													
	1889/90		1890/91		1891/92		1892/93		1893/94		1894/95		Всичко	
	лева	ст.	лева	ст.	лева	ст.	лева	ст.	лева	ст.	лева	ст.	лева	ст.
I. Винарското-Земедѣл. Училище.														
1. Заплата на учителитѣ	3600	00	5600	00	7600	00	1055	53	7626	64	7120	00	32602	17
2. Добавъчно възнаграждение на сѫщите, пътни по прѣмѣстяване и командировки	—	—	255	20	120	00	800	00	1500	00	—	—	2675	20
3. Училищенъ лѣкаръ	—	—	—	—	—	—	720	00	990	00	200	00	200	00
4. Заплата на писаръ	—	—	440	00	480	00	520	00	800	49	400	00	2110	00
5. „ слуги	—	—	44	30	559	50	1699	10	2160	00	285	95	2580	49
6. За отопление и освѣтление	—	—	1876	67	2750	92	2428	68	3739	41	—	—	4748	85
7. „ учебни пособия	—	—	53	00	—	—	1344	29	300	00	757	77	2455	06
8. „ училищна библиотека	—	—	75	00	—	—	1617	91	454	20	1143	97	3291	08
9. „ мебели и покъщица	—	—	—	—	267	86	1327	55	1491	50	300	00	3386	91
10. „ канцеларски	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	14672	15
11. „ помощи и стипендии	—	—	440	00	1544	42	2123	26	3721	43	6843	04	411	97
12. „ книги на бѣдни ученици	—	—	—	—	—	—	—	—	411	97	—	—	37	35
13. „ цѣрове „ „	—	—	—	—	—	—	—	—	37	35	—	—	—	—
14. „ учебни екскурзии	—	—	—	—	483	33	—	—	—	—	—	—	483	33
15. „ разни (съмена за опитъ, поправки на орждия и др.)	—	—	294	56	1304	27	983	75	47	55	—	—	2630	13
16. За постройка, пристройки и ограждение на училищните здания	—	—	77986	39	81474	98	6709	95	670	00	—	—	166841	32
17. За поправки на сѫщите	—	—	—	—	70	00	—	—	—	—	33	00	103	00
18. „ наемъ за момѣщие на училището и пособията му	100	00	845	00	200	00	24	99	—	—	—	—	1169	99
Всичко по училището:	3775	00	87835	12	98473	19	20191	30	24640	31	16279	76	251194	68
II. Образцовий чиф. „Клементина“.														
1. За постройки и поправки на зданията	—	—	1000	00	2130	20	16140	77	7079	79	1200	75	27551	51
2. За купуване на машини и орждия	4537	30	2788	50	769	93	880	00	291	65	—	—	9267	38
3. За купуване на добитъкъ (жребци крави, овце, свине, и др.)	3900	60	3415	00	2092	60	2761	66	4972	30	—	—	17142	16
4. За заплата на ръководителя на полескитѣ работи, слуги и наемни работници	52	00	1269	30	7001	82	8414	45	9831	34	4472	60	31041	51
5. За храна на добитъкъ и лѣкуването му	305	02½	973	82	661	96	1302	51	748	39	100	00	4091	70½
6. За съмена и разни др. разноски	—	—	2684	83	5710	43	7755	29	6986	17	2350	66	25487	38
Всичко по чифликата:	8794	92½	12131	45	18366	94	37254	68	29909	64	8124	01	114581	64½
III. Образцовата Винарска изба и лозовий разсадникъ.														
1. За отчуждаване на място	—	—	—	—	169	89	706	64	—	—	—	—	876	53
2. „ постройка и поправка на избата	—	—	—	—	3772	05	63005	04	975	10	809	80	68561	99
3. За купуване винарски сѫждоге и инструменти	3454	45	5686	14	—	—	13611	82	10759	60	5354	20	38866	21
4. За купуване гроаде и др. винарски материали	—	—	—	—	—	—	2216	17	2667	91	3670	70	8554	78
5. За заплата на помощникъ винаря и постоянни слуги	—	—	—	—	83	33	3287	50	1594	91	200	00	5165	74
6. За заплата на наемни работници по обработване лозовий разсадникъ	—	—	—	—	—	—	—	—	500	00	500	00	1000	00
7. Разни разноски (застрахование и други)	—	—	—	—	—	—	492	56	428	07	518	50	1439	13
8. Ограждение на лозовий разсадникъ	—	—	—	—	—	—	—	—	1720	45	—	—	1720	45
Всичко по винарската изба:	3454	45	5686	14	4025	27	83319	73	18646	04	11053	20	126184	83
Всичко по трите завѣдения:	16,024	37½	105652	71	120865	40	140765	71	73195	99	35456	97	491961	15½

Повдигане на розовото производство у насъ.

Статията „мисли по гюльът“ отъ г. Цв. Майновъ, печатана въ брой 24, год. I, на Винарско-Земедѣлческии Вѣстникъ, ме наведе до долнитѣ мисли.

Въ тази статия авторътъ, като указва до колко лева се внасятъ въ България отвѣнъ за розовия продуктъ—розовото масло, явява голям фактъ, че не всичките тѣзи пари отиватъ въ ръцѣтъ на земедѣлеца, гюлопроизводителя, а се натрупватъ въ каситѣ на нѣколко казанлъшки тѣрговци на розово масло, и прѣдрича, че единъ день розовата индустрия ще прѣстане у насъ, което е цѣла исгина. Като исказва това почитаемия авторъ, изброява и причинитѣ му, като въ сѫщото врѣме моли почитаемото Министерство на Тѣрговията и Земедѣлието да се застѫпи за това.

Ето и нашето скромно мнѣние по този въпросъ.

Единствено срѣдство сѫ дружествата, дружествата и пакъ дружествата, които ще повдигнатъ розовата индустрия у насъ. Да, дружествата сѫ учреждения, които ще прѣдпазятъ злото и възлагатъ поминъка на населението въ Тракия (гдѣто се обработва розата). Обаче, за основанието подобни дружества, населението ни не е подгответо. Невѣжеството на народа ни прѣчи за това. Тукъ се явява голъма нужда отъ агитация за ползата отъ тѣзи дружества, за която интелигентната масса на този край отъ скѫпото ни отечество, съзънаваща опасността, която ни очаква, не трѣбва да скѫпи врѣмето си, а да се залови чѣсъ по-скоро за работа, за да се реализира цѣлътъ; нека опише прѣдъ населението съ най-грозни краски бѫдѫщата опасност и по-сочи на добринитѣ, които дружествата ще принескатъ, като покаже за примѣръ подобнитѣ въ Европа.

Тѣ (дружествата) трѣбва да бѫдѫтъ акционерни. Капиталътъ имъ да служи за поддържане нуждитѣ на членовете имъ, за да не бѫдѫтъ принудени да взематъ пари отъ самитѣ тѣрговци и съ това да ангажиратъ розовото си масло на посилѣнитѣ и имъ го дадатъ безъ пазарлѣкъ—аманетъ, когато тѣ го поискатъ, така че улесняватъ земание-то-даванието си съ тѣрговските кѫщи въ Европа. А бѣдния селянинъ да чака за пазарлѣкъ на нова година, тогава той волею и неволею ще кандише съ нѣколко гроша по-долу на маскалъ ($1\frac{1}{2}$ драма). Не така би се случило, ако селянина не длѣжи нищо на тѣрговеца. Тѣрговеца сега самъ ще моли гюлопроизводителя да прави пазарлѣкъ, като ще бѫде принуденъ да даде нѣщо повече, за да улесни тѣрговията си.

Нѣ понеже населението, което се занимава съ обработка на розата, е бѣдно, то и акциите на дружествата не могатъ да бѫдѫтъ голъми по стойностъ, вслѣдствие на което капиталътъ на дружествата въ първо начало ще бѫде малъкъ, та не ще да може да удовлетвори нуждитѣ на самитѣ акционери, което ще ги принуди да прибѣгнатъ къмъ други срѣдства или пакъ до самитѣ маслари; тѣй че тѣ не могатъ да си помогнатъ въ този случай. За да се избѣгне това зло, дружествата могатъ да зематъ една сумма отъ Българската Народна Банка, за която сумма акционеритѣ трѣбва да гарантиратъ задолжно съ имуществата си. Заетитѣ пари ще се раздаватъ на акционеритѣ пропорционално споредъ заложеното за това имущество.

Дружествата трѣбва да иматъ по едно лице, което да ги представява прѣдъ тѣрговските кѫщи въ Европа и да се грижи за распродажаване на розовото масло.

Здѣйно е, че тѣрговцитѣ на розово масло не испращатъ чисто послѣдното въ Европа и Америка, а го смѣсватъ съ тереше. Съ смѣсването тереше въ розовото масло врѣдата е двойна: 1) гюловото масло се произвожда въ по-голѣмо количество и 2) така анализирано розовото масло отъ Европейцитѣ, става причина чистото масло да се счита за фалшифицирано. За да се прѣмахне употреблението на терешето въ розовата индустрия и да се отвори пътъ на чистото, нефалшифицирано, розово масло за прѣдъ тѣрговските кѫщи, необходимо нужно е, или самитѣ дружества, или правителството да направятъ анализа на послѣдното и їж прѣставятъ на тѣрговските кѫщи, за да се рѣководѣтъ по неї при купуването на розовия продуктъ. Съ това, може би, ще се зainteresуватъ самитѣ кѫщи, ще дойдатъ на мястото да направятъ подобна и за себе си и съ това ще отмахнатъ съмнението, което би се породило при прѣставянието анализата отъ дружествата и правителството.

Тѣй като основанието на дружествата съ цѣлъ за поддигане розовата индустрия ще бѫде дѣло на бѫдѫщето, когато ще укажатъ благотворителното си дѣйствие, то до съставянието имъ да се проси помощта на правителството въ смисълъ, казана отъ г. Майнова.

Съ това далечѣ не е исчерченъ въпросъ. Нека компетентнитѣ по него лица си дадатъ мнѣнието. Така злото ще се прѣмахне по-скоро.

Гр. Клисурা
Петровденъ.

Р. Ш-въ.

Въ редакцията ни се получи едно дѣлго писмо, отправено противъ Г-нъ Драгова, чиновникъ по филоксерата въ гр. Ломъ, подписано отъ нѣколко граждани. Въ писмото Г-нъ Драговъ се обвинява въ разли нѣща, между които и това че не си билъ гледалъ и отбиралъ работата. На това писмо редакцията ни не дава място 1) защото е написано неграмотно, 2) защото подписавшитѣ го ни могатъ да не имъ туриаме имената и 3) защото писаното ни се види повече отъ клевета.

Ний познаваме Г-на Драгова отъ дѣлго врѣме. Работитѣ му сѫ известни на всички ни, така щото обвинението, че не си гледалъ и отбиралъ работата, е повече отъ невѣрно.

Отъ Редакцията.

Държавно Винарско - Земедѣлческо Училище
въ гр. Плѣвенъ

О Б Я В Л Е Н И Е № 599

Извѣстяваме се на интересуващите се, че учебната 1897/98 год. на Държавното Винарско - Земедѣлческо Училище въ гр. Плѣвенъ ще почне отъ 1-й Септемврий т. г., а приеманието на нови ученици — отъ 25-й до 30-й Августъ включително.

Желающитѣ да постѫпятъ за *своеностни ученици* трѣбва да испратятъ или подадятъ въ Дирекцията на училището, най-късно до 25-й Августъ, прошение, придружено съ слѣдующите документи:

- 1) Училищно свидѣтелство, че сѫ свѣршили съ добъръ успѣхъ и, най-малко, похвално поведение III класъ на нѣкое народно класно училище или гимназия и то не по-рано отъ една год.;
- 2) Крѣщелно свидѣтелство, отъ което да се

вижда, че не сѫ по-млади отъ 14 години, нито по-стари отъ 18;

3) Медицинско свидѣтелство, че сѫ присаждани отъ сипаница и че сѫ напълно здрави и добре развити тѣлесно за механическа работа;

4) Свидѣво, че сѫ записани въ нѣкой призователенъ участъкъ, въ случаѣ че сѫ навършили 16 г.;

5) Свидѣтелство за занятието на родители имъ, издадено отъ надлежното общинско управление и подписано отъ надлежни училищенъ инспекторъ и

6) Писменна гаранция отъ сто (100) лева за прѣдварително обезпечение загубитѣ, които бихъ причинили въ училището.

При приеманието, при еднакъви други условия, ще се прави прѣдпочтение на ония кандидати, които сѫ синове на родители, занимащи се главно или исклучително съ земедѣлие или отраслите му.

Ония пѣкъ, които желаѣтъ да получатъ стипендия, трѣбва:

а) Да сѫ синове на лозари, винари или земедѣльци;

б) Да издържатъ конкурсъ испитъ по Бѣлгарски язикъ, Математика и Ботаника споредъ програмата на трикласните училища и

в) Да прѣдставятъ при прошенията си, освѣнъ горѣпоменатитѣ документи, още и слѣдующитѣ:

1) Свидѣтелство за състоянието и занятието на родителите имъ, издадено отъ надлежното об-

щинско управление и подписано отъ инспектора на надлежния учебенъ окрѣгъ и

2) Гаранция, подписана отъ двѣ лица, че тѣ (гарантитѣ) ще заплатятъ всичката израсходвана по стипендията сума, въ случаѣ че той напустне прѣждеврѣменно училището или пѣкъ бѫде исклученъ отъ него по лошо поведение или слабъ успѣхъ.

Дѣржавното Винарско-Земедѣлческо Училище въ гр. Плѣвенъ е срѣдно училище съ тригодишнъ курсъ. Въ него се прѣподаватъ: Бѣлгарски и Руски Язици, Литература, Аритметика, Алгебра, Геометрия, Геодезия, Зоология, Ботаника, Минералогия, Геология, Физика, Метеорология, География, Обща (Неорганическа и Органическа) и Земедѣлческа Химия, Земедѣлие, Скотовъдство, Скотолѣчение, Пчеларство, Бубарство, Зеленчарство, Лозарство, Винарство, Технология, Лѣсовъдство, Земедѣлческа Економия, Земедѣлческо Книговодство, Педагогия, Чѣртане и Рисуване.

За практика на учениците училището има: добре наредена винарска изба, голѣмъ разсадникъ за мѣстни и американски лози, съвѣтарски разсадникъ, образцова пчеларница и бубарница, метеорологическа станция и доста пълни сбирки по: винарството, лозарството, земедѣлието, химията, геодезията и др.

Свѣршившите курса на училището се ползватъ съ правото на една годишна военна служба.

г. Плѣвенъ, 17-и Юлий 1897 г.

Отъ Дирекцията.

МЕТЕОРОЛОГИЧЕСКИ БЮЛЕТИНЪ

Отъ 19-и Юлий до 5-и Августъ 1897 година (по старъ стилъ).

Число	Плѣвенъ		София		Габрово		Ломъ		Обр. чифликъ Русе		Варна		Кюстендилъ		с. Садово		
	Температура на въздуха по Ц.	Максимална минимална															
19	27.3	15.4	0.5	27	11	—	26	14	—	28	12	—	30	13	—	29	18
20	28.1	16.0	0.0	28	14	—	28	14	—	30	14	—	30	15	—	32	22
21	28.5	17.0	—	28	15	—	28	14	—	30	15	—	30	16	—	30	19
22	27.6	16.4	0.0	27	15	00	27	13	—	28	16	—	29	16	—	29	16
23	28.9	17.0	—	27	15	00	26	14	—	30	15	6	29	15	5	30	19
24	25.1	16.4	—	22	15	—	23	15	—	25	17	—	27	16	—	27	17
25	26.1	11.9	—	25	11	—	24	10	—	27	15	—	27	17	—	25	15
26	27.1	12.0	—	25	14	—	25	10	3	25	17	—	28	12	—	26	11
27	29.1	13.9	—	27	12	—	26	11	—	29	13	—	31	14	—	28	12
28	28.1	14.0	—	28	12	—	26	12	—	30	13	—	29	14	—	26	14
29	28.8	14.3	—	20	14	36	28	12	15	22	17	14	29	13	—	24	15
30	25.7	16.3	31.1	24	13	—	23	15	—	29	16	—	29	15	—	25	15
31	28.1	17.0	0.0	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1	29.2	14.4	—	28	11	—	—	—	—	31	14	—	—	—	—	29	12
2	30.1	14.1	—	28	13	—	29	12	—	30	14	—	35	22	—	30	13
3	29.1	16.0	—	28	14	—	29	12	—	30	18	—	—	—	—	28	15
4	30.5	15.0	—	28	12	—	29	11	—	32	15	—	34	15	—	27	15
5	31.7	14.0	—	29	12	—	29	12	—	31	14	—	—	—	—	30	15

Съобщава: В. П. Вѣлчевъ.